

BESTYRELSENS ANSVAR

DET CIVILRETSLIGE ANSVAR FOR
HANDLINGER OG UNDLADELSER

RISKOSTYRING SET UD FRA ET
BESTYRELSESPERSPEKTIV

ÅRSRAPPORTENS
HOVEDELEMENTER

BESTYRELSENS OPGAVER - Ansvaret afhænger af pligterne

- Selskabslovens § 115 indeholder regler om, hvilke opgaver, der påhviler bestyrelsen i kapital selskaber
- Bestyrelsen skal:
 - varetage den overordnede og strategiske ledelse (OBS: vedtægternes formålsbestemmelse)
 - sikre en forsvarlig organisation af virksomheden
 - påse, at bogføringen og regnskabsaflæggelsen foregår på en måde, der efter kapital selskabets forhold er tilfredsstillende
 - påse, at der er etableret de fornødne procedurer for risikostyring og interne kontroller
 - løbende modtage den fornødne rapportering om finansielle forhold
 - påse, at direktionen udøver sit hverv på en behørig måde og efter bestyrelsens retningslinjer
 - påse, at **kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde nuværende og fremtidige forpligtelser**, efterhånden som de forfalder
 - vurdere den økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt

Stiftere, ledelse og kapitalejere

- Stiftere og medlemmer af ledelsen, som under udførelsen af deres hverv **forsætligt** eller **uagtsomt** har tilføjet kapitalselskabet skade, er pligtige til at erstatte denne.
- Det samme gælder, når skaden er tilføjet kapitalejere eller tredjemand, jf. SL § 361
 - Ansvarsgrundlaget er **forsæt** og **simpel uagtsomhed** (culpa).
 - De øgede frihedsgrader i selskabsloven har indebåret en præcisering af ledelsens handlepligter
- En kapitalejer dvs. ejer skal erstatte tab, som den pågældende **forsætligt** eller **groft uagtsomt** har tilføjet selskabet, andre kapitalejere eller tredjemand
 - Der gælder ingen loyalitetsforpligtelse mod selskabet for en kapitalejer
 - Er kapitalejeren tillige direktør og/eller bestyrelsesmedlem gælder § 361
 - Hvis en kapitalejer uden at være direktør eller bestyrelsesmedlem kan udøve fuld kontrol over selskabet – og rent faktisk gør det – ifalder han erstatningsansvar, blot han har handlet simpelt uagtsomt

BESTYRELSENS ANSVAR

Erstatning – ansvarssubjekter m.v.

- Enhver person, der træffer beslutninger eller disponerer for kapitalselskabet, kan ifalde ansvar, hvis vedkommende handler i strid med sine pligter
- Det forudsætter, at de almindelige ansvarsbetingelser i dansk ret er opfyldt
 - Er der et økonomisk tab?
 - Er der et ansvarsgrundlag?
 - Er tabet opstået som følge af den pågældende handling eller undladelse (årsagsforbindelse)?
 - Var skaden påregnelig?
 - Er der ansvarsfrihed eller grundlag for lempelse?
 - Er der egen skyld/accept af risiko?

ANSVARSGRUNDLAGET

- Ansvarsgrundlaget er en culpanorm (hvad kan med rimelighed forventes) (SL § 361, stk. 1)
 - *"(...) medlemmer af ledelsen, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet kapitalselskabet skade, er pligtige til at erstatte denne. Det samme gælder, når skaden er tilføjet kapitalejere eller tredjemand."*
- Der skal foreligge en **fejl** eller **forsømmelse**
- Der må ses på de opgaver og pligter, man har som bestyrelsesmedlem, f.eks. § 115 om forsvarlig organisation af selskabets virksomhed
- Fejl ≠ ansvar (se f.eks. U.2002.2067H (Hafnia – "samlet vurdering") og U.2015.2075H (Memory Card – "enkeltstående fejl"))
- **Varetager man selskabets interesserer**, er der en bred margin for fejlskøn dvs. varetager man for selskabet uvedkommende interesser, f.eks. visse aktionærers (majoritetsejere) eller egne interesser, må bestyrelsesmedlemmet godtgøre, at der alligevel var tale om varetagelse af selskabets interesser.
- Ved misbrug, ej nok "blot" at udtræde - eksempel: Advokat udtrådte uden at informere investorerne (Dokoff-sagen fra 1997)
- Et bestyrelsesmedlem ifalder som det klare udgangspunkt alene ansvar for den periode, hvor den pågældende person var medlem af bestyrelsen

Ansvarsvurderingen

- **Udgangspunkt:** Samme standard for alle bestyrelsesmedlemmer
 - Nationalitet/sprogkunderskab/kendskab til dansk ret
 - Det (forretnings)ukyndige (familie)medlem/medarbejdervalgte-medlem
 - Bestyrelsesformand/menigt medlem (som udgangspunkt uden betydning)
 - Delegation til bestyrelsesudvalg (kan spille ind, men man kan ikke aftale sig ud af det grundlæggende ansvar)
 - Professionel/professionsansvar (som udgangspunkt uden betydning)
 - Lønnet/ulønnet (ej retlig relevant)
- **Modifikation:** særlige forudsætninger kan efter omstændighederne føre til en skærpet ansvarsbedømmelse
- **Lempelse af ansvar:** medarbejdervalgte i Amagerbank- sagen. Se også Nordisk Fjer sagen vedr. straffe-ansvaret
- MEN, som [medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem](#) er du ikke undergivet en lempeligere ansvarsvurdering – samme rettigheder og pligter!

Typiske ansvars- situationer

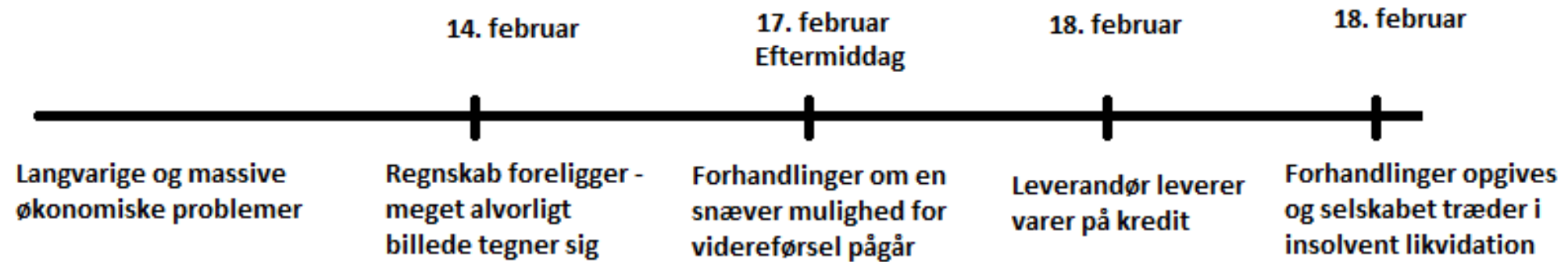

- Ansvar for selskabets **økonomiske sammenbrud** (konkurs)
 - Uforsvarlig forretningsmodel/organisation/drift, se f.eks. U.2007.497H (Calypso Rejser), U.2015.2075H (Memory Card), U.2006.2637H (AOF) og Capinordic
 - Drift efter ”håbløshedstidspunktet”, se f.eks. U.1998.1137H (OKS), U.1995.43H (Bredtoft) og U.2006.243H (Mindship Fonden)
 - Skønsmargen i krisesituation, se f.eks. U.1977.274 (Havemann)
- Ansvar for **konkret uforsvarlige handlinger/undladelser**, f.eks.
 - Forkert regnskab, fejl i prospekt, risikofyldt samarbejdsforhold, se f.eks. Capinordic og U.2001.873H (familiebestyrelsesmedlem)
- Ansvar for **udefrakommende forhold, f.eks. finanskrisen?**
 - Nej - men kan være en vanskelig sontring, se f.eks. Capinordic og U.2015.2075H (Memory Card)
- **Konkrete problematikker**
 - Hvornår kan et **ansvar over for banken** komme på tale?
 - Kan **banken ”medvirke”** til at et eller flere bestyrelsesmedlemmer ifalder et ansvar? Og kan banken selv ifalde et ansvar for sådan ”medvirken”?
 - Har et bestyrelsesmedlem en **forpligtelse til at orientere banken** om tingenes tilstand?

Lempelse af erstatningsansvar og ansvarsfrihed

- **Individuel** – og ikke kollektiv – **vurdering** af det enkelte bestyrelsesmedlems ansvar.
- Solidarisk hæftelse for det fulde tab, hvis flere ansvarlige. Indbyrdes regres afhængig af graden af den enkeltes skyld og omstændighederne i øvrigt (regressen vil dog ofte ende hos et forsikringsdækket bestyrelsesmedlem, f.eks. en ansvarsforsikret advokat)
- Erstatning kan **nedsættes**, når (selskabsloven § 363):
 - dette findes rimeligt under hensyn til skyldgraden, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt – advokat medlem af bestyrelsen, som har egen ansvarsforsikring?
- **Ansvarsfrihed** ("Décharge"):
 - En generalforsamlingsbeslutning om ansvarsfrihed ("décharge") forhindrer ikke erstatningsansvar, hvis der blev givet urigtige eller ufuldstændige oplysninger til generalforsamlingen (selskabsloven § 364, stk. 2), jf. f.eks. Capinordic dommen

Levering ud over "håbløshedstidspunktet"

"Havemann dommen" fra 1977

"En leverandør leverede samme dag, som selskabet gik konkurs, varer på kredit og påstod selskabets bestyrelse dømt ansvarlig, da de på grund af de meget alvorlige problemer allerede dagen forinden burde have instrueret om, at sådanne varer ikke måtte modtages.

*Højesteret fandt, at eftersom der **stadigvæk pågik seriøse forhandlinger om selskabets rekonstruktion på leveringsdagen**, og rekonstruktion trods forholdene dog forekom at have været realistisk, havde bestyrelsesmedlemmerne ikke pådraget sig noget ansvar."*

Dom til illustration

"OKS dommen" fra 1998

- "...Højesteret tiltrådte, at konkursboet kunne gøre det erstatningsansvar gældende, som bestyrelsens medlemmer måtte have pådraget sig ved **uforsvarligt at fortsætte selskabets drift.**
- På et bestyrelsesmøde i marts 1989 forelå årsregnskabet for 1988, som - trods indtægtsføring og aktivering af kontraktrettigheder vedrørende spillerstaben med ca. 500.000 kr. - viste et underskud på ca. 350.000 kr. og tab af hele egenkapitalen.
- På et møde den 4. april 1989, hvor resultatbudget for 1989 blev gennemgået, **burde bestyrelsen have indset**, at videreførsel af selskabet ikke var mulig uden yderligere tab, og bestyrelsen havde derfor **handlet uforsvarligt ved at fortsætte driften...**"

Konkrete problematikker

- **Koncernforhold:**
 - Hvordan er ledelsen i et datterselskab stillet i ansvarsmæssig henseende, såfremt beslutninger reelt træffes af ledelsen i moderselskabet?
 - Relevante hensyn:
 - Datterselskabets interesser
 - Minoritetsaktionærer i datterselskabet
 - Kreditorer i datterselskabet
 - Ansvar uden reel kompetence
 - Er der forskel på ansvaret for henholdsvis bestyrelse og direktion i datterselskabet?
- **Bestyrelsen er opdelt i udvalg:**
 - Hvilken betydning har det, at fejl og forsømmelser begås i et nedsat udvalg, som man ikke er medlem af?
- "Under forudsætning af bestyrelsens godkendelse":
 - Hvad er risikoen, hvis bestyrelsen stilles over for beslutninger, der allerede er truffet af f.eks. den administrerende direktør?

Case 2: Investeringsbeslutningen i Polen

Ansvar for forretningsmæssige skøn "The Business Judgement Rule"

- Forretningsmæssige **fejlskøn** og **fejlbeslutninger** er som udgangspunkt ikke ansvarspådragende
- Følgende 2 forudsætninger skal i hvert fald være opfyldt:
 - Beslutningen skal være truffet på et **tilstrækkeligt oplyst grundlag**
 - Beslutningen skal være truffet ud fra **loyale hensyn** og ikke med henblik på at forfølge uvedkommende interesser
- **"Capinordic dommen" fra 2019**
 - *"..der bør udvises forsigtighed med at tilsidesætte det forretningsmæssige skøn, der er udøvet af bankens bestyrelse og direktion ved bevillingen af et lån", men samme forsigtighed skal ikke udvises, hvis det må antages, at en bevilling af et lån eller en anden disposition knyttet hertil ikke alene er foretaget ud fra forretningsmæssige hensyn til banken, men også ud fra andre – og banken uvedkommende – hensyn. Højesteret finder, at der i en sådan situation må stilles skærpede krav til, at det er blevet sikret, at bankens interesser ikke er tilsidesat.*

”The Business Judgement Rule” – værner til en vis grad bestyrelsen mod erstatningsansvar

- Rækkevidden af The Business Judgement Rule:
 - Bestyrelsen bør sikre sig dokumentation for, hvilket grundlag der var tilgængeligt på beslutningstidspunktet
 - Vigtigt at interne retningslinjer og forretningsgange følges, og at evt. fravigelser forklares
 - I ansvarsmæssig sammenhæng er det afgørende, hvorfor der sker fravigelse, og om den er forsvarlig
 - En generelt uforsvarlig organisation indebærer risiko for, at beslutninger ikke træffes på et tilstrækkeligt oplyst grundlag – bestyrelsen må kunne påvise, at dette forhold ikke har haft en betydning

Lidt om Forældelse

- Spørgsmålet om forældelse er undergivet dansk rets almindelige 3 års forældelsesregel. Forældelsesloven § 2, stk. 4 bestemmer, at fordringer på erstatning eller godtgørelse for skade forvoldt uden for kontraktforhold, så regnes forældelsesfristen fra tidspunktet fra skadens indtræden
- Det betyder, at fristen regnes fra de følger, der kræves erstatning for. Derudover gælder der en absolut 10 års forældelsesfrist efter den skadevoldende handling ophør for krav uden for kontrakt jf. § 3, stk.
- Det afgørende er dog, hvornår skadens følger viser sig. I UfR 2020.3547H (Eik Bank) fandt Højesteret, at forældelsesfristen skulle regnes fra det tidspunkt, hvor følgerne havde vist sig for bestyrelsen.
- I sagen var dette indtrådt, efter bestyrelsesformanden havde modtaget et notat, hvori en række påståede fejl var foreløbigt beskrevet, således at kravene i sagen var forældet, idet sagen var anlagt tre år efter dette tidspunkt

Praktiske råd i forhold til ansvar

Domstolene er (heldigvis) forholdsvis tilbageholdende med at statuere ansvar!

- **"Compliance"**: Sørg for at følge lovgivningen og dens handlepligter. SL, ÅRL og speciallove skal tages seriøst
- **Formalia**: Sørg for orden i penallhuset: Hold møder, lav god forretningsorden, gode dagsordener, retningslinjer, forretningsgange, instrukser, ansvars-fordeling, osv.
- **Dokumentation**: "Bevissikring"; dokumenter grundlaget for beslutninger, herunder evt. indhentet rådgivning, lav gode referater, tilføj dissenser
- **Vær nysgerrig/spørg**: Ager på input fra revision, direktion, whistleblowere, rådgivere, myndigheder – og gør det i tide og på et kvalificeret grundlag
- **Opfølgning**: Sørg for at følge op på trufne beslutninger og iværksatte tiltag. At få ting på dagsordenen, at bede om en status, at få drøftet udviklingen
- **Erkend udfordringer og kriser i tide - og gør noget**. Skift gear i bestyrelsesarbejdet, søg information, træf beslutninger, sæt processer i gang, søg rådgivning, afsæt den tid og de ressourcer, der er nødvendige
- **Sund fornuft**: Business Judgment Rule; forretningsmæssige skøn og dispositioner på et oplyst grundlag er ikke ansvarspådragende – så længe der er håb...
- **Tid og kompetence**: Afsæt den fornødne tid til opgaven og vurder løbende om du har den fornødne tid. Vurder om du er i stand til at tilføre bestyrelsen værdi med dine kompetencer, eller om du bør vige pladsen til en anden.
- **Ansvarsforsikring**: Gennemse ansvarsforsikringens police med mellemrum, f.eks. én gang årligt i bestyrelsen

© Original Artist
Reproduction rights obtainable from
www.CartoonStock.com

Opsummering på Pligter og Rettigheder

- Formelle krav til bestyrelsen
- Magtens 3 deling
- Ejernes beslutningsforum: Generalforsamlingen
- Selskabets ledelse: Bestyrelse og direktion
- anbefalingerne om God Selskabsledelse
- Ejeraftaler og vedtægter
- Ledelsens erstatningsansvar
- Levering udover håbløshedstidspunktet
- The Business Judgement Rule
- Forældelsen regnes efter tidspunktet for skadens følger
- Vigtige observationspunkter
- Praktiske råd ift. ansvar

ANBEFALINGERNE OM GOD SELSKABSLEDELSE

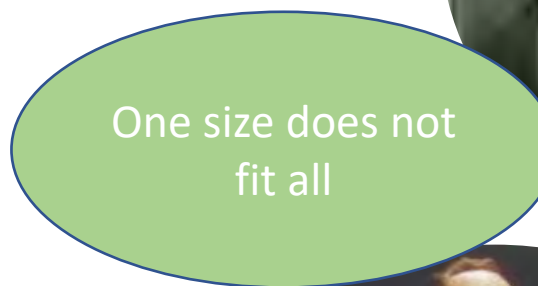
- UDTRYK FOR "BEST PRACTICE" I FORM AF "SOFT LAW"

Baggrunden for anbefalingerne

- Alle lande har nu deres egne corporate governance anbefalinger, som varierer mht. omfang og indhold
- Årsagen er store juridiske og institutionelle forskelle landene imellem
- Danmark fik de første anbefalinger i 2001 og siden er de blevet modificeret/udvidet flere gange bl.a. på grund af EU henstillinger og moderniseringen af selskabsretten
- Komitéen for God Selskabsledelse har udstedt nye danske anbefalinger i december 2020

"Being the managers of other people's money rather than their own, it cannot well be expected that they should watch over it with the same anxious vigilance with which the partners in a private co-partnery frequently watch over their own"

Adam Smith i *"Wealth of Nations"*.

Inspireret fra England
pga. af nogle store
bankskandaler

Hvad er et kodeks?

- Soft law baseret på “følg eller forklar” princippet, hvor investorerne er “dommere”.
- Formålet er at skabe transparens og tillid til selskaberne.
- En slags god skik, eller “varedeklaration” for god selskabsledelse og bestyrelsesarbejde.
- Mange af anbefalingerne er også relevante for ejer- og familieledede virksomheder.
- De børsnoterede selskaber følger i høj grad anbefalingerne, som løbende ajourføres af Komiteen for God Selskabsledelse.

RISIKOSTYRING

- ER OGSÅ ET BESTYELSESPANLIGGENDE!

- Finansielle og ikke-finansielle risici (også kaldet operationelle risici)

BESTYRELSESANSVARET AFHÆNGER AF PLIGTERNE

- § 115 I SELSKABSLOVEN

- I kapitalselskaber, der har en bestyrelse, skal denne ud over at varetage den overordnede og strategiske ledelse og sikre en forsvarlig organisation af kapitalselskabets virksomhed påse, at [læs ansætte/afskedige direktionen]
- 1) bogføringen og regnskabsaflæggelsen foregår på en måde, der efter kapitalselskabets forhold er tilfredsstillende,
- 2) der er etableret de **fornødne procedurer for risikostyring og interne kontroller**,

Bestyrelsens rolle i forhold til risikostyring

Bestyrelsen skal forholde sig til virksomhedens risikostyring dvs.

- ✓ Foretage "sign off" dvs. have forholdt sig til de vigtigste strategiske risici og **fastlæg virksomhedens risikoprofil**
- ✓ Forudsætter identifikation, kvantificering (her gælder der "metodefrihed") og prioritering af de enkelte vigtigste risici
- ✓ Forudsætter at bestyrelsen har overvejet hvilke tiltag (controller/"mitigering") eller afhjælpningstiltag, i forhold til hver enkelt top risiko
- ✓ Listen med top risici skal ajourføres årligt, hvilket kan ske sammen med den årlige gennemgang af virksomhedens forsikringer

Lidt om afdækning af finansielle risici

Det fundamentale spørgsmål:

Skal bestyrelsen vælge helt eller delvist, eller slet ikke at afdække virksomhedens finansielle risici?

Hvis bestyrelsen vælger helt eller delvist at afdække, inden for hvilke rammer skal den daglige ledelse så afdække?

Hvordan virksomheden generelt set afdækker sine positioner, er et driftsspørgsmål, men bestyrelsen skal være ”inde over”

Markedsrisici dvs. valuta, rente, aktie, obligations, råvare risici etc. kan afdækkes, hvilket også gælder modpartsrisici (kreditrisiko)

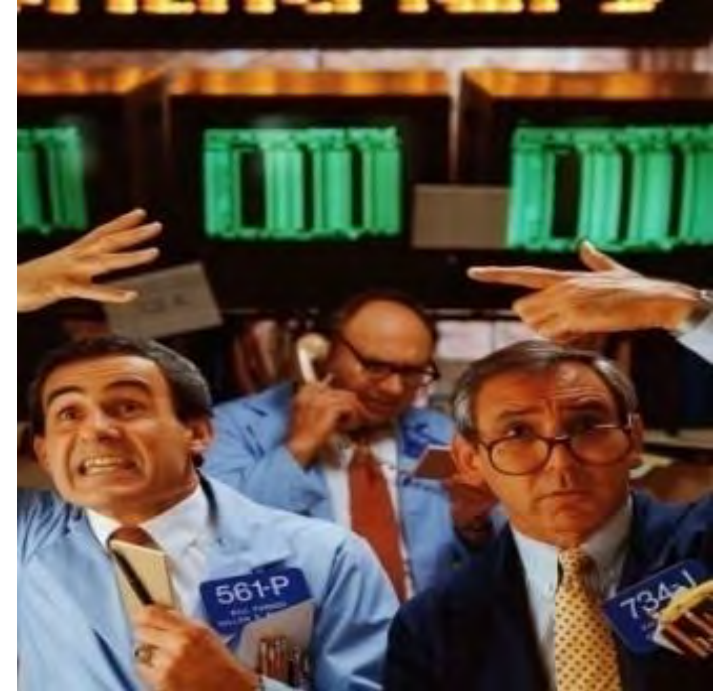
Dette skal beskrives i årsrapporten

AFDÆKNINGSMULIGHEDER MED FINANSIELLE INSTRUMENTER

- Futures/FRA (terminsforretninger)
- Optioner
- Renteswaps
- Valutalån
- Cash pool ordninger
- Credit default swaps (til modparts risiko)
- CFD ("cash for difference") kontrakter

...osv. aftalerne handles ofte OTC ("over the counter") dvs. direkte mellem banker – ikke på en børs

- Kan også anvendes til at geare investeringer

Virksomhedens politik for risikostyring beskrives i årsrapporten

OPERATIONELLE RISICIS MANGE ANSIGTER

Operationelle risici omfatter mange forskellige hændelser:

- IT nedbrud
- Hacking og afpresning
- Bedrageri og bestikkelse
- Tyveri af fortrolige data
- Tab af nøglemedarbejdere
- Tyveri og dokumentfalsk
- Fejl i juridiske dokumenter
- Diskrimination
- Bestikkelse,
- Konkurrencesag (karteller),
- Produktansvar
- Ledelsesansvar
- ... OSV

Hvilke hændelser
spiller potentielt set
en stor rolle i din
virksomhed ?

GOD SELSKABSLEDELSE OG RISIKOSTYRING

- Manglende risikostyring kan udover direkte tab medføre skadelige omdømmeeffekter eller **badwill** i pressen – berettiget eller uberettiget!
- Anbefalingerne for God Selskabsledelse kræver identifikation af de væsentligste forretningsmæssige risici og at bestyrelsen forholder sig til dem
- Nogle risici kan det "betale sig at leve med", mens andre skal håndteres aktivt
- Ingen tvivl om, at vi vil opleve langt mere fokus på operationelle risici, som tidligere blev betragtet som et "kedeligt" cost center

RISIKOSTYRING I

– IDENTIFIKATION AF NØGLERISICI – NOGLE EKSEMPLER

Formål: Sikre et effektivt beredskab, når en pludselig uforudset begivenhed indtræder og dermed øger sandsynligheden for at profitabiliteten reduceres væsentligt eller værdien af virksomheden reduceres markant f.eks.

- Den adm. direktør eller bestyrelsesformanden bliver uarbejdsdygtig (har vi en "stand in"?)
- Ny stor konkurrent melder sig på markedet
- Miljøsag tages op i pressen og skader vores image
- Direktører eller ledende medarbejdere begår bedrageri
- **KARAKTERISTIKA:** Lille sandsynlighed, men stor impact

RISIKOSTYRING II

– IDENTIFIKATION/ KVANTIFICERING/ PRIORITERING

- Identifikation af kritiske risikofaktorer (herunder politisk risiko, IT risici, bedrageri etc.)
- Kvantificer evt. forventet tab og sandsynligheden for begivenhedens indtræden, før og efter "mitigering" ("afhjælpning")
(svært så brug evt. "once in a lifetime")
- Risikoberedskabet bør være dynamisk
- Hvordan måler vi virksomhedens risikoeksponering?
- Key Risk Indicators – mindre kan også gøre det!
- Risiko mitigering (evt. forsikring, interne kontroller)

FASTLÆG VIRKSOMHEDENS RISIKOPROFIL

- Forsøg at kvantificere de største risici ud fra sandsynlighed og tab, givet skaden indtræffer
- Ingen model er bedre, end de data som ligger bag modellen
- Identificer en risikoejer ("risk owner") for hver af de vigtigste operationelle/finansielle risici i organisationen
- Det er afgørende, at *hver* medarbejder i organisationen ser de klare fordele af risikostyring f.eks. af en whistleblower ordning

DANSK ERHVERVSLIV BYGGER PÅ TILLID – EJ KONTROL

- IT- Factory havde en blank revisionspåtegning
- Der var aktiver i selskabet dvs. bilag på IBM udstyr
- IT-Factory anvendte store leasing kontrakter med bl.a. Danske Bank
- Var de for naive - eller derimod drevet af ønsket om vækst/turnover?

Revisors ansvar og den udførte revision

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsrapporten på grundlag af vores revision. Vi har udført vores revision i overensstemmelse med danske revisionsstandards. Disse standards kræver, at vi lever op til etiske krav samt planlægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsrapporten ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsrapporten giver et retvisende billede af koncernens og moderselskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2007 samt af resultatet af koncernen og moderselskabets aktiviteter og koncernens pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2007 i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Nøgletal	kr.	2007	2006	2005	2004	2003
Bruttomargin		27 %	30 %	29 %	36 %	40 %
Overskudsgrad		19 %	19 %	20 %	21 %	7 %
Afkast af den investerede kapital		85 %	104 %	67 %	141 %	43 %
Egenkapitalandel (soliditet)		65 %	65 %	61 %	46 %	22 %
Egenkapitalforrentning		108 %	79 %	84 %	105 %	22 %

ÅRSRAPPORT & REGNSKABSANALYSE

ÅRSRAPPORTENS FORMÅL OG HOVEDINDHOLD

- Lovpligtige dele
- Formålet
- Virksomhedens interesser
- Ledespåtegningen
- Revisorerklæringen
- Ledelsesberetningen

LOVPLIGTIGE DELE SAMT FORMÅL

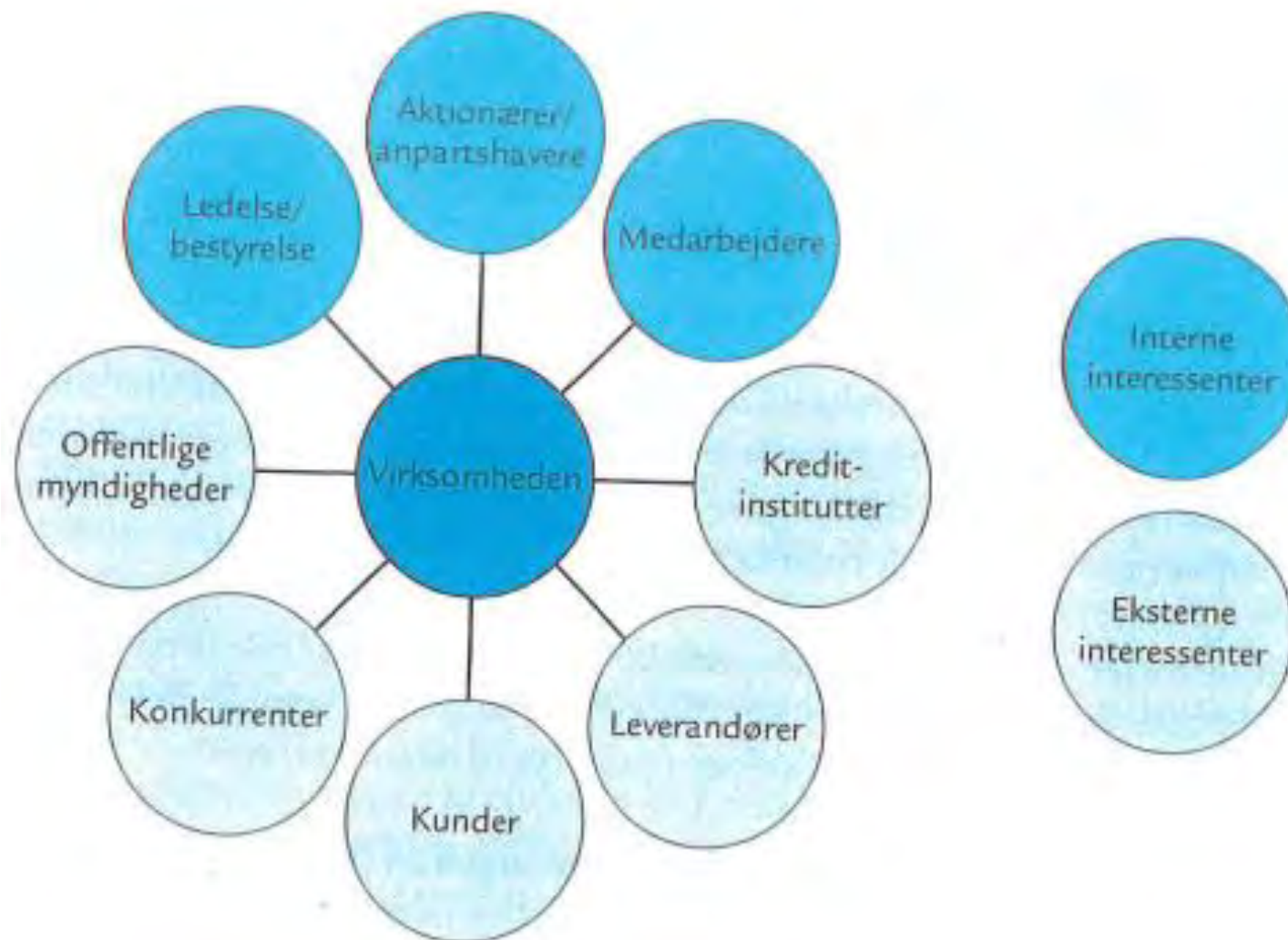
FOPMÅLENE

- Ledespåtegning
- Revisionserklæring
- Ledelsesberetning
- Anvendt regnskabspraksis
- Årsregnskabet
 - Resultatopgørelse
 - Balance
 - Egenkapitalopgørelse
 - Pengestrømsopgørelse
 - Noter

- Rapportering til eksterne interessenter
- Give relevante og pålidelige oplysninger om virksomhedens økonomiske situation
- Give et retvisende billede dvs. årsrapporten skal være aflagt i overensstemmelse med lovgivningen og de relevante regnskabsstandarder
- Sammenlignelighed
- Årsrapporten bruges som beslutningsgrundlag f.eks. for kreditgivning, lån, kapitalfremskaffelse, investeringer etc.

INTERESSEENTERNE

Hvad er de enkelte interessenters behov for årsrapporten?

LEDELSESPÅTEGNINGEN

- Markerer ledelsens ansvar for hele årsrapporten udadtil
- Ledelsen skal positivt udtale sig om
 - Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med lovgivningens krav
 - Giver et retvisende billede af virksomhedens aktiver/passiver, finansielle stilling samt resultat
 - Hvorvidt betingelserne for undladt revision er opfyldt og i givet fald, om revision er fravalgt
- Afsluttes med en opfordring til aktionærerne om at godkende årsrapporten
- Underskrives (dato, tid og sted)
- I praksis underskrives ofte elektronisk (f.eks. ved brug af en bestyrelsesportal)
- Kan man nægte at underskrive? NEJ (selvom man mener, at regnskabet ikke er retvisende, så skriv i stedet for ”dissens” dvs. kvalificeret uenighed)

REVISORERKLÆRINGEN:I

- Revisor giver sin konklusion på den udførte revision og hvorvidt revisor er enig med oplysningerne i ledelsesberetningen.
- Udgør revisors ”talerør” til omverdenen
- Hovedreglen er, at årsrapporten skal revideres (klasse C og D), mens det for klasse B virksomheder afhænger af nogle tærskler i forhold til omsætning (8 mio. kr.), balancen (4 mio.kr) samt ansatte (over 12)
- Som alternativ til revisorerklæring, kan benyttes en såkaldt ”Udvidet Gennemgang”, svarer til en ”Revisorerklæring Light”
- Revisionen er en kontrol af de oplysninger ledelsen har oplyst i årsrapporten, herunder om lovgivningens krav er overfyldt

REVISORERKLÆRINGEN: 2

- Revisor foretager stikprøvekontrol, kontrollerer varelageret, foretager kasseeftersyn, bankkonti dvs. kontrollerer om oplysningerne i årsrapporten stemmer overens med virkeligheden
- Revisors reaktion kan består i at:
 - Afgive en "Blank påtegning"
 - Tage Forbehold
 - Afgive Supplerende oplysninger
- Sidstnævnte, dvs. Forbeholdet gives, hvor revisor er uenig med ledelsen og hvor det har betydning for regnskabet
- Supplerende oplysninger afgives, hvis ledelsen kan pådrage sig ansvar for overtrædelse af lovgivningen f.eks. har lånt penge ulovligt i selskabet (aktionærlån)

REVISORERKLÆRINGEN: 3

- En "disclaimer" dvs. fastslår, at årsrapporten er ledelsens ansvar – under "Revisors ansvar"
- Redegørelse om hvad revisionen omfatter og evt. forbehold for oplysninger i årsregnskabet
- Konklusionen f.eks. Blank påtegning eller supplerende oplysninger, som dog ikke har indflydelse på revisors konklusion
- Et Forbehold → "Afkræftende konklusion" f.eks. hvis forudsætningen om fortsat drift (going concern) ikke anses som opfyldt
- En Supplerende oplysninger → Svagere end et Forbehold, men hvor revisor ønsker at pege på en oplysning, der bidrager til helhedsforståelsen, som IKKE har indflydelse på selve konklusionen
- Supplerende oplysninger angår 1) årsregnskabet f.eks. at kapitalen er tabt og/eller 2) andre forhold, hvor det ikke er så slemt, som et decideret forbehold, der er dog en klar rød lampe
- Revisors kommentarer til ledelsesberetningen
- Regnskabslæseren skal altid tjekke, om der er en Blank påtegning og i modsat fald, hvad årsagen er

LEDELSESBERETNINGEN

- Redegørelse for de væsentligste forhold og aktiviteter, som har påvirket eller forventes at påvirke virksomhedens økonomiske situation samt de usikkerhedsfaktorer, der påvirker virksomheden
- Ej omfattet af revisionspligt, dog skal revisor afgive udtalelse herom
- Indeholde en beskrivelse af årets resultat, sammenholdt med tidligere udmeldte forventninger, herunder forklaring på evt. afvigelser samt 5 års oversigt med hoved og nøgletal.
- Forhold kan være ændring eller køb/salg af aktiviteter
- Omstrukturering, fusion, spaltning mv.
- Going concern problemer, omlægning af regnskabsår
- Begivenheder EFTER balancedagen, som har væsentlig betydning for årsrapporten
- Store virksomheder skal også redegøre for deres samfundsansvar f.eks. politikker for miljø, respekt for menneskerettigheder, anti-korruption og bestikkelse (benævnt "ESG")